

Verplichte literatuur

door Jos Damen

In zijn roman 'De verkwanseling van een kroonjuweel' vertelt Hans van Hartevelt het verhaal over de teloorgang van de KIT-bibliotheek van binnenuit.

Hans van Hartevelt geeft als ex-baas van de bibliotheek van het Koninklijk Instituut voor de Tropen in zijn roman *De verkwanseling van een kroonjuweel* van binnenuit een mooi portret van de ondergang van de KIT-bibliotheek: van drie miljoen subsidie naar nul, van elf kilometer boeken naar niets, van vijftig medewerkers naar lege kamers. Het gebrek aan cultureel besef van de overheid ten opzichte van het KIT was eind 2013 een schandvlek op Nederlands aanzien in het buitenland, en Van Hartevelt geeft in zijn roman knap weer hoe de ondergang plaatsvond, en vooral hoe de nauw betrokkenen daarin acteerden.

Dat doet hij op een slimme manier: de lezer kijkt mee door de ogen van een van de wat meer sympathieke hoofdpersonen, de wat brommerige Jeroen van Helferen, afdelingshoofd van het 'KIOC'. In dertig hoofdstukken gaat het onafwendbaar de verkeerde kant op, in titels lopend van *Rechtszaak* via *Nieuwe kansen* tot *De onttakeling*. Ondertussen schetst Van Hartevelt portretten van de hoofdrolspelers, in wie de ingevoerde lezer zonder moeite kenmerken van de echte hoofdrolspelers Jan Donner, Bram van Ojik, Rudy Rabbinge, Jasper van Dijk en Ben Knapen herkent. Maar ze zijn het natuurlijk ook niet, want Van Hartevelt boetseert de werkelijkheid zodanig dat het verhaal overeind blijft, en componeert de figuren vooral om met zijn verhaal te laten zien dat in deze Griekse tragedie ieder zijn rol speelt, maar dat niet de personen, maar de achterliggende politieke werkelijkheid doorslaggevend is. Daarmee tekent hij een realistisch beeld van de laatste jaren van het KIT als geheel.

Als roman vind ik *De verkwanseling van een kroonjuweel* niet geslaagd. De ontknoping is bekend, en Van Hartevelt weeft – behalve de 'redding' van de boeken – geen andere verhaallijn in. De hoofdfiguren blijven te veel van bordkarton, juist omdat ze niet veel meer kunnen doen dan hun noodlot

acteren. De roman is wél zeker geslaagd als sleutelroman. In bibliothekenland zal iedereen meevoelen met of lachen om sommige van de personages. Datzelfde geldt voor de wereld van ontwikkelingssamenwerking en universiteiten, met bijkans even grote ego's als in de politiek.

Toch is deze roman verplichte literatuur voor iedereen uit de wereld van cultureel erfgoed. Van Hartevelt schetst het krachtenveld, en de soms schijnbaar onafwendbare gang van zaken. In de roman heeft slechts één persoon het voorrecht gekregen om met eigen naam genoemd te worden. Dat is de held van het verhaal, die bijna eigenhandig vierhonderdduizend boeken uit een Nederlandse bibliotheek redt van de vuilnishoop door ze in veiligheid naar Egypte te brengen: Ismail Serageldin, directeur van de Bibliotheca Alexandrina.

Ergens gloort altijd hoop.

Bron: *IP | vakblad voor informatieprofessionals*, nr. 7, oktober 2014